N°. 67. A°. 1838.

WOENSDAG, den 22sten AUGUSTUS.

Nieuwe Surinaamsche Courant.

Buitenlandsche Nieuwstijdingen.

Extracten uit de NEDERLANDSCHE COURANTEN, *tot en met den* 23sten *Junij* 1838.

Nederlanden.

AMSTERDAM, 7 Junij.

Gisteren is alhier de jaarlijksche vergadering van den raad der Nederlandsche Handelmaatschappij geopend. De president, de heer *van der Houven*, heeft bij die gelegenheid een overzigt gegeven van den gang en stand der zaken van die Maatschappij, gedurende het boekjaar 1837. Daaruit blijkt bij vernieuwing, dat de Maatschappij aan de edele en verhevene bedoelingen van haren koninklijken stichter ten behoeve van Nederlands handel, scheepvaart, scheepsbouw en nijverheid, beantwoordt, en dat hare werkzaamheden op nieuw en in toenemende mate zijn gezegend geworden.

De uitbreiding van de betrekkingen der Maatschappij is blijkbaar zoowel in de vermeerderde retouren, voor haar uit Oost-Indie aangebragt, als in het toegenomene bedrag van de derwaarts uitgezondene goederen en waarden. Aan het gevaar, waarmede de handels crisis in America, in hare uitwerkselen en gevolgen ook de Maatschappij bedreigde, is zij gelukkig ontkomen, zonder aanmerkelijke schade te lijden. Onder de uitzendingen was voor ruim *f* 76000 aan gezouten vleesch en gerookt spek, lakens ruim *f* 122,000; polemieten ruim *f* 98,000; koffijzakken (door de behoeftige klasse vervaardigd) ruim *f* 123,000; bladkoper ruim *f* 87,000. De genomene proeven met de uitzending van inlandsche tarwe-meel hebben bijzonder voldaan.

In de veilingen der maatschappij gedurende 1837 werden opgenomen; 662,163 balen en 200 vaten koffij; 117,556 kranjangs en kanassers, 1453 kisten en 1150 matten en balen suiker; 2893 kisten Indigo en eene aanzienlijke hoeveelheid specerijen; 28,942 schuitjes tin, benevens eenige kurkuma en Java-thee. Dit alles werd gereedelijk geplaatst, waaruit blijkt, wat er is van de vestiging eener markt van koloniale producten hier te lande.

Omtrent de uitbreiding der cultuur van de verschillende voortbrengselen van den Javaschen grond luiden te berigten, bij voortduring, gunstig.—Omtrent de kaneelcultuur koestert men zeer gunstige verwachtingen. Er werd geene cochenille aangevoerd; doch men ziet die in 1838 te gemoet. Ook de tabaks-teelt wordt met kracht doorgezet, ofschoon de qualiteit der ontvangene partijen nog steeds te wenschen overliet. Omtrent de thee-cultuur luiden de berigten mede gunstig, en men mag daarvan eerlang regelmatige aanvoeren en diverse voor de hollandsche markt geschikte sorteringen te gemoet zien. In 1837 werden niet meer dan ongeveer 6000 ponden aangebragt. De vier ontvangene kisten ruwe Java zijde troffen eene ongunstige markt; tot nog toe beantwoordt de zijde-teelt in Indie niet aan de daaraan bestede moeite en kosten. De aangevoerde 41,176 stuks huiden werden nog meestal tot eenigzins verlies gevende prijzen verkocht. Door het verlies op de verkochte 23,118 schuitjes tin werd de vroeger op dat artikel genotene winst voor een goed deel weder weggenomen.

Op Java wordt eene ongestoorde rust genoten, en, terwijl de handel op Oost-Indie bloei en welvaart onder alle standen in het moederland verspreidt, worden welvaart en bloei allerwegen, bij de inlandsche bevolking op Java, waargenomen, meer bijzonder nog in de binnenlanden en residentien, alwaar het tegenwoordige stelsel van cultuur in al deszelfs kracht ontwikkeld wordt en in deze opmerking voorzeker eene allerkrachtigste verdediging vindt.

Door de factorij te Batavia werden de betrekkingen met China levendig gehouden; doch de derwaarts gedane ondernemingen slaagden niet zeer gelukkig. Levendiger was de handel met Calcutta. Door den val van het zoo hardnekkig verdedigde Bonjol heeft zich een nieuw tijdperk geopend voor den handel van Sumatra.

Het octrooi der Javasche bank werd voor tien jaren vernieuwd, en een dividend van 32 pc. of *f* 160 per aandeel, door die inrigting, over haar 9de boekjaar uitgedeeld.

De Maatschappij bevrachtte in 1837, 127 schepen, waaronder één van Groningen, metende te zamen 36,335 en uitmakende 43,560 uitleverende lasten; dat is 29 schepen meer dan in 1836.—De Maatschappij heeft zich onthouden van het verleenen van toezegging van bevrachting van nieuw gebouwde schepen; zij acht die aanmoediging onnoodig, ja zelfs schadelijk, vermits de aanbouw van schepen, in weerwil van de uitbreiding der cultuur op Java, in geene verhouding meer staat tot de behoefte aan scheeps-ruimte. 19 schepen, meestal van buitengewone grootte, werden in 1837 op stapel gezet, en in den loop van 1838 is dit getal met nog 15 vermeerderd. Reeds bevinden zich 146 bodems, in staat om meer dan 50000 lasten aantebrengen, in de vaart op Oost-Indie.

De maatschappij betaalde aan vrachtgelden *f* 6,704,156; aan assurantie-premien *f* 791,909.

De president wees voorts den gang en stand der fabriekmatige nijverheid hier te lande aan, en leverde deswege een, over het geheel genomen, gunstig verslag.

Belgie.

BRUSSEL, 5 Junij.

In den *Moniteur* vindt men thans een vrij uitvoerig betoog met daartoe behoorende officiele stukken, hetwelk in antwoord strekken moet op de verklaring, die de leden van den stedelijken raad van Brussel aan hunne medeburgers hebben gerigt, om hunne gezamelijke aftreding te regtvaardigen. In dit stuk wordt vooreerst beweerd, dat het Belgische bewind aan het verlangen van den Brusselschen raad, om de schadeloosstellingen voor de in die stad in 1830, 1831 en 1834 plaats gehad hebbende plunderingen uit 's lands kas te betalen, niet kon voldoen. Het bedrag dier schadeloosstellingen, die, zoo als men weet, bij regterlijke vonnissen zijn bepaald, bedraagt voor de stad Brussel 4,530,000 francs en voor de overige Belgische steden 3,974,000 francs. De Belgische ministers hebben gemeend zulk een last niet voor rekening van 's lands schatkist te kunnen nemen, zonder eene bepaalde magtiging der wetgevende kamers, bij welke het vraagstuk daaromtrent sedert lang aanhangig is. Zij moesten, volgens het betoog in den *Moniteur*, daarin te meer zwarigheid maken, omdat de schadeloosstellingen voor plunderingen slechts de kleinste helft uitmaken van de som van 20,114,936 francs, die wegens verliezen, ten gevolge der sedert 1830 plaats gehad hebbende gebeurtenissen in Belgie geleden, nog te vereffenen valt. De minister de Theux heeft, blijkens een der thans openbaar gemaakte brieven, aan de stadsregering van Brussel den raad gegeven, om de sommen, die zij aan de slagtoffers der plunderingen verschuldigd was, in schuldbekentenissen op de stad te betalen.

In de tweede plaats wordt door de Belgische ministers beweerd, dat ook door het betalen der schadeloosstellingen voor de plunderingen uit 's lands schatkist, aan den geldnood der stad Brussel geen einde zou worden gemaakt. Ten bewijze worden breedvoerige opgaven van het stadsbestuur medegedeeld, waaruit blijkt, welk een hoogst ongunstigen invloed, de Belgische opstand in zijne gevolgen op de geldmiddelen van Brussel heeft gehad. Zoo ziet men daaruit dat deze stad in 1830 met eene niet geconsolideerde schuld van 4,777,862 Frcs. bezwaard was, en dat deze schuld op het einde van 1837, zonder de som voor de plunderingen te rekenen, tot 12,451,531 Frcs. was vermeerderd, dat zij daarenboven nog eene gevestigde schuld van 9,732,284 Frcs. ten haren laste heeft; dat, terwijl de gewone inkomsten der stad thans jaarlijks omstreeks 2½ millioen Francs beloopen, het te kort voor de begrooting van 1837 op 2,147,692 en dat voor 1838 op 2,861,036 Francs berekend wordt, enz.

In de derde plaats beweert men van de zijde der Belgische ministers, dat het bewind tot tegemoetkoming in den benarden toestand der geldmiddelen van Brussel meer heeft willen doen, dan voor eenige andere stad. Dat bewind heeft namelijk de verwaarborging van den staat willen verleenen voor eene door Brussel te sluiten nieuwe geldleening van 6 millioen francs, waardoor de grootste moeijelijkheden van het oogenblik uit den weg zouden worden geruimd. De stedelijke raad wilde daarentegen, dat voor rekening der schatkist eene geheele reeks gebouwen, kunstverzamelingen en wegen, die Brussel nog bezit, tot eenen prijs van 13 millioen francs werden aangekocht; doch de minister de Theux heeft, bij eenen brief van den 1sten Mei 1838, gezegd, dat daartegen groote zwarigheden bestonden.

De slotsom van het ministeriele vertoog is, dat de stedelijke raad van Brussel, door gezamentlijk zijn ontslag te nemen, getoond heeft voor de goede gezindheden van het hoofdbestuur alles behalve erkentelijk te zijn.

Groot-Brittannie.

LONDEN, 9 Junij.

Het ministeriële avondblad vestigt de algemeene aandacht op het geschil, hetwelk thans door Frankrijk tegen Mexico gevoerd wordt, en op de maatregelen van geweld, die werkelijk door Frankrijk genomen worden, om genoemd gemeenebest te dwingen tot het geven van de geëischte voldoening voor het onregt, dat fransche onderdanen, sedert eene reeks van jaren, hetzij in hunne personen of in hunne bezittingen, van den kant der mexicaansche

overheden zouden geleden hebben. Het genoemde blad meent, dat zoowel Engeland als de Vereenigde Staten van Noord America veel belang bij dat geschil hebben; — dat men niet behoort te vergeten, hoe Frankrijk in der tijd de britsche ministers om den tuin heeft geleid toen het eene vloot naar Algiers zond, om schadevergoeding te vragen voor de beleediging van eenen consul; — dat, indien de Franschen zich meester maken van eenige vaste plaats op de mexicaansche kust, zij niet gemakkelijk te bewegen zullen zijn, om dezelve weder te verlaten; — dat zij, daar zijnde ligtelijk voorwendsels zullen kunnen vinden, om nieuwe geschillen met de halfbeschaafde Mexicanen te voeren, — en dat Mexico dan wel even zeer geheel en al eene fransche bezitting zou kunnen worden als Algiers zulks thans is, omdat zich in de fransche Kamers gewis terstond eene magtige partij voor de kolonisatie van dat land zou opdoen.

— Een der dagbladen van de conservative oppositie-partij maakt gewag van een gerucht omtrent eene wijziging van het ministerie, waarbij de hertog *van Sussex* lord *Mulgrave* als Onder Koning van Ierland zou vervangen, en de laatstgenoemde staatsman aan het hoofd van het ministerie van binnenlandsche zaken zou gesteld worden, in plaats van lord *J. Russell*, die op zijne beurt lord *Melbourne* (dewelke zou aftreden) als eerste minister zou vervangen. — Tot dus ver is dit gerucht op geenerhande wijze bevestigd of toegelicht.

— Naar het zich liet vermoeden, schilderen de bijzondere berigten van Britsche kooplieden in Mexiko de vorderingen van de Fransche zijde tegen dat gemeenebest, als hoogstöverdreven, ja ongerijmd af. Zij beweren, dat bijv. een Fransch winkelier, in wiens huis, bij eene volksöpschudding, niet veel meer dan eenige glazen zijn ingeworpen, 2,500 Doll. schade opgegeven heeft; dat een rondventer van suikergoed, wien door een hoop hongerige soldaten eenige lekkernijen waren ontvreemd, daarvoor de zeer matige som van 20,000 Dollars heeft gesteld; dat een derde 30,000 Dollars voor de aanhouding van 30 staven zilver eischt, ofschoon die ingesmokkeld waren, en de invoer van zilver in dien vorm, ten zij met bepaald verlof, bij de wet verboden is. Uit deze staaltjes moest men den aard van verreweg de meeste grieven der Franschen in deze opmaken, en kon men bevatten, dat men ligtelijk eene vordering ten gezamenlijke bedrage van 600,000 dollars had kunnen doen. Bovendien begeert men de afzetting en verdere bestraffing van aanzienlijke staatsbeambten. De Engelsche briefschrijvers hielden het er voor, dat Frankrijk voornamelijk, met het doen van zulke zware eischen, ten doel had eenige bijzondere, voorregten en voordeelen voor deszelfs onderdanen in Mexiko te verwerven, als bv. de onthouding van alle regtspraak omtrent Franschen, zonder medewerking van den Franschen Consul in het Gemeenebest. Het bewind van Mexiko moet echter ongezind zijn zulk eene vreemde tusschenkomst in het inwendige regtswezen toe te staan. Daarenboven zou Frankrijk verlangen onder de voor den handel meest begunstigde natiën gerangschikt te worden, en voorts den afstand van zekere papier-waarde, ten behoeve van de inschrijvers in de leening van 17 pCt. De Engelschen waren inzonderheid verlangende den uitslag van de raadplegingen des Mexikaanschen bewinds omtrent het laatste punt te vernemen, alzoo bij inwilliging van het verlangen der Franschen hieromtrent, de Britsche regering een voorbeeld voor zich zoude hebben, om krachtdadiger, dan tot dusverre, ten behoeve der houders van de in Engeland geslotene leeningen tusschen beide te treden.

Over het algemeen, merken de opgemelde briefschrijvers aan, moet men erkennen, dat de Franschen, ten aanzien van het Mexikaansche volk en bewind, eene hoogst bittere en ongematigde taal gevoerd hebben, die de grenzen der heuschheid in het staatkundig verkeer verre achter zich laat, en weinig grond geeft om vriendschap voor het vervolg aan te kweeken. De geheele uitvoer-handel van Frankrijk naar Mexiko bedraagt slechts 7 millioen franken; terwijl de gedane geldelijke eisch alleen bij de 3 millioen beloop, waaruit men de buitensporigheid daarvan kon afleiden.

Duitschland.

FRANKFORT, 15 Junij.

Men verneemt thans, dat de reis van prins *Metternich* naar den Johannisberg, waaromtrent in de laatste tijden is getwijfeld, of zij wel plaats zou hebben, toch voortgang zal hebben, en dat die staatsman tegen den 25sten Julij aldaar gewacht wordt. Ook verneemt men, dat de prins de stad Frankfort zal bezoeken; hij heeft ten minste eene uitnoodiging tot een maaltijd bij den president der Bonds vergadering en bij de heer *v. Rothschild* aangenomen. Daar het niet minder zeker is, dat de prins zich in Bohemen zal bevinden gedurende de aanwezigheid der monarchen van Rusland en Pruisen aldaar, is het te vermoeden, dat hij zich van daar regtstreeks naar den Rijn zal begeven, en daar vertoeven, tot dat hij de reis naar Milaan, ter bijwoning van de kroning van Keizer *Ferdinand*, zal aannemen.

— Tusschen de hier gevestigde Israëliten is een kerkelijke strijd uitgebroken. De partijen zijn verdeeld in aanhangers van het oude, of de Talmudisten, en de voorstanders van hervorming.

— Uit Weenen, 28 Mei. Gisteren heeft Ali Effendi, de tweede sekretaris van den Turkschen ambassadeur, zich in den Donau verdronken; de reden van dit bij de Turken schier voorbeeldelooze geval schrijft men toe aan de groote begeerte naar zijn vaderland.

De Sultan, die bij de gewigtige veranderingen in het staatsbestuur ook de hervorming der etenstafel indachtig is, ten einde in geene verlegenheid te verkeeren, wanneer hij voorname Franken onthaalt, heeft voor eenigen tijd eenen jongen Turk, die kok is en zoo men verzekert den rang van Pacha bezit, herwaarts gezonden om in onze hofkeukens zijne kunst verder aan te kweeken. Zonder te kunnen lezen of schrijven, en met eenen Armenier als tolk aan zijne zijde, deed zich de aangeboren leergierigheid van den Muzelman weldra blijken, en Z. H. zal reden hebben om over hem te vreden te wezen. Verleden zondag werd hem de eer gelaten om aan het Hof, bij eene familietafel bewijzen van zijne bedrevenheid te geven, wordende door hem zelven een paar geregten bereid en aan de keizerlijke dischgenooten voorgezet. Toen nu aan den bij de zaaldeur in angst en hoop verkeerenden Turk zelfs door de vorstelijke personen wenken van goedkeuring werden toegeworpen, verwijderde zich de kokleerling overweldigd door het verpletterende gevoel van zijn geluk.

Scheepstijdingen.

Binnengekomen.

Den 18den dezer, het Schip *Anna Maria*, Kapt. D. Steenveld, van Amsterdam, hebbende 61 dagen reis; Passagiers: de Heeren H. F. M. van Cleef en J. F. Warmann.

Uitgeklaard.

Den 18den dezer, het Schip *Catharina Alida Helena*, Kapt. F. H. Zeilstra, naar Amsterdam, lading: 344 vaten Suiker, 7 balen heele en halve [?] gebroken Koffij, 21 balen schoone- en 3 dito vuile Katoen, 16 balen Cacao en 396 ℔ Tabak.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van BOON & Co.